

Søgan um tá javnaðarflokkurin kundi brúka vinnufeløgini í studningsnevndini

Fyrst tók til Sjóð Skaale fyri hansara viðmerkingar týsdagin. Skal bert leggja afturat, at sjálvur havi eg gjøgnum árin skrivað fleiri hundrad greinir til Sosialin, herav hava omanfyri 100 verið oddagreinir, sum eg havi verið biðið um at skriva. Guð viti, hvussu ein skal bera seg at fyri at gera seg fortjent til so litið sum eitt aftursvar frá javnaðarflokkinum.

Tað ber altso ikki til at fáa nakra grundgeving fyri herferðia hjá javnaðarflokkinum í landsstýrinum móti fakfeløgnum. Men helst er orsøkin tann, at flokkurin saman við hinum flokkunum skal finna ein syndabukk fyri gongdina í studninginum til fiskivinnuna. »Vinnan er ábyrgdarleys, tað snýr seg um pening. Ti skal hon haldast utanfyri øllum, sum hevur við pening at gera« er niðurstøðan.

Eg skal í tveimum greinum visa á, at veruleikin er tann beint mótsatt, og skal fyrst greiða frá forsøguni til studningsnevndina.

Fram til 1985 høvdu vit eina ørgrynna av ymsum studningslógum. Hesar vóru oftast lagdar fram og samtyktar móti endan-

um av eini tingsetu, og úrslitið var ofta tað lógarfusk, sum er so eyðkent fyri arbeiðið í lögtinginum. Heilt galið gjørdist hetta í 1984, sum var eitt valár. Tá vóru samtyktar studningslógir, sum merktu meirútreiðslur uppá omanfyri 100 mill. kr. Í hvussu er summar av hesum lógum vóru lagdar fram uttan at landsstýrið visti av tí, og tær vóru tiskil samtyktar í einum slíkum skundi, at tingmenn í hvussu er ikki fyrr enn aftan á vistu, hvat teir høvdu samtykt.

Nevndu 100 mill. vóru annars eisini samtyktar útyvir játtanina á figgjarlógini.

Í 1985 gjørdist Atli Dam lógmaður og landsstýrismaður í fiskivinnumálum. Hann setti sær, sum rimiligt var, tann setning at fáa studningin niðuraftur, men hann hevði onga idé um hvussu hetta skuldi gerast.

Tá kom fram uppskotið um eina studningsnevnd, sum skuldi koma í staðin fyri allar nevndu lógir. Í nevndini skuldi landsstýrið velja 5 limir og vinnan skuldi velja 3. Hetta merkti, at landsstýrið framvegis hevði avgerandi orðið, men vinnan var við í viðgerðini. Tað er

sjáldan, at eitt uppskot hevur fingið eina slíka góða móttøku og longu 29. mai 1985 varð lógin um studningsnevnd lýst. Orsøkin til henda skundin hjá Atla var m.a. tann, at fektst ein studningsnevnd at lækka studningarnar, slapp hann sjálvur frá at gera hetta. Skuldi hetta verið gjørt við lóg, kundi roknað við trupulleikum bæði í samgonguni og ikki minst í tinginum frá andstøðuni. Eg var við í orðaskifti um, hvør ið skuldi umboða landsstýrið í studningsnevndini. Mælti til, at Atli sjálvur gjørdist formaður, tí so kundi sleppast undan møguligum skuldsetingum um at politikararnir sleptu sær undan ábyrgdini. Men Atli skuldi ikki njóta nakað, og tí gjørdist tað almennir starvsmenn, sum umboðu landsstýrið í nevndini.

Sjaldan hevur nakað tiltak verið so væleydnað sum studningsnevndin. Uttan at Atli rørdi ein finger minkaðu studningarnir við 100 mill. frá 1984 til 1986, t.v.s. árið eftir at studningsnevndin fór at virka. Í 1984 vóru studningarnir, sum studningsnevndin kom at umsita um, 287 mill. Í 1986 vóru teir 188 mill., og hetta var

eisini støðið heilt fram til 1990, tá nevndin varð avtíkin.

Studningsnevndin gjørdi eisini studningsskipanina munandi einfaldari, serliga hjá fiskimonnum. Teir flestu av teirra studningum vóru umlagdir til dagstudning, sum kostaðu nakað tað sama og í summum førum minni, men sum gav fiskimonnum munandi betri inntøkurtrygd. So væl var dagstudningsskipanin undirbygd, at tá hon varð lógarfest í fjór varð tað gjørt við eini beinleiðis avskrivning av teimum reglum, sum studningsnevndin hevði ásett, og har eg sjálvur hevði stóran leiklut. So væl var henda skipan undirbygd, at hon enn stendur óbroytt. Tað sama kann sanniliga ikki sigast um restina av lógarmakkverkinum hjá farnu samgongu.

Farna samgonga avtók studningsnevndina, og óalmenna grundgevingin var tann, at vinnufeløgini vóru ov óansvarlig at hava við pening at gera. Sum tað sæst her er hetta beinleiðis falsan. Seinni hevur tað vist seg at vera ein ráðagerð millum politisku flokkarnar og akademiskar kreftir um at gera vinnufeløgini til

syndabukkar.

Javnaðarflokkurin lætst at vera í okkara parti undan valinum, men hevur síðan hálsað fullkomiliga um. Hóast javnaðarflokkurin, og ikki minst Atli Dam, veit at ákærunar móti fiskivinnufeløgnum og serliga fiskimannafeløgnum eru falskar, rættir flokkurin ikki ein finger til verju av feløgnum. Er tað nakað er tað mótsatt, at so javnaðarflokkurin í landsstýrinum forir ann í hesum áganginum.

Og tókkin frá javnaðarflokkinum er vissuliga »verðsins løn« og størstu vanvirðing, sum kann

hugsast, nevniliga ikki at verða virdur eitt aftursvar.

Oli Jacobsen

Í »Dimmalætting« leygar dagin verður greitt frá lógloysinum í landsstýrinum í sambandi við játtanin til fiskivinnuráðið, og har javnaðarflokkurin eisini eigur sín virkna part. Eftirhondini er væl eingin sum væntar nakað annað!

Framhald av síðu 7

unur nógvan pening at seta í flakavirkir og skip, ella at vedhalda fyri slíkum, tað er vorðin vanlig mannagongd hjá kommununum í Føroyum.

Spurningur um tulkning

Um slíkt fór fram í Danmark, so hevði tað ikki gingið, tí har er ikki loyvt at stuðla privatum virkjum, men henda regla er ikki í føroysku kommunulógini.

Jens Marius Dalsgaard, skrivari í Føroya Kommunufelag, sigur í viðmerking, at hetta er spurningur um tulkning av lógini.

Jens Marius Dalsgaard: - Í Føroyum er støðan óðrvisi enn í Danmark, av tí at Landsstýrið hevur givið loyvi til at veita stuðul til øll møgulig endamá, og tí er hetta ein spurningur, sum átti at verið svaraður í Landsstýrinum. Jógvan Sundstein, landsstýrismaður í kommunu-

málum, vil ikki gera viðmerkingar til stuðul, sum Tórshavnar Kommuna ætlar at veita Hotel Borg.

Jógvan Sundstein: - Um tað er rætt ella ikki, vil eg ikki taka støðu til.

Endurskoða lógina

Um hetta málið er so nógv óðrvisi enn tað, sum kommunur vanligu geva stuðul til, haldi eg ikki.

Er tað landsstýrið, sum hevur skyldina av, at kommunur stuðla privatum virkjum, tí tað við tíðini er vorðin vanlig mannagongd?

- Samanumtikið haldi eg, at tað er frægari at kommunur veita stuðul, enn t.d. vedhald til privat virkir.

Annað er, at vit áttu at endurskoða kommunulógina sum heild, eisini við víkjandi stuðli av privatvirksemi Vit áttu at endurskoða reglurnar fyri býi millum land og kommunu, og tað fara vit eisini at gera, sigur Jógvan Sundstein at enda.

Dagny

Øll skilafólk brúka hjálm

»Høvdið skuldi ikki sitja óvast á fólk, segði maðurin við prestin. »ti tað er so brotilt og tolir einki av«. - Tað er púra rætt at høvdið er brotilt, og tað er nú einaferð so, at høvdið á okkum menniskjum situr óvast á likamnum og soleiðis ringast fyri, skal nakað henda.

Alt vit vita um hevur menniskjan gjørt sitt beta at verja høvdið fram um alt annað. Vit kunnu taka víkingarnar til dømi. Teir vistu sum var, kom hol á høvdið, so var ikki meir at gera, tí tað er eittans. Ti høvdu eisini teir hjálm á høvduin. Á verksmiðjum og arbeiðsplassum, í ítróttum eisini í dag, allar

staðir har sum vit kunnu detta niður ella eitthvørt kann detta niður yvir okkum ella vit kunnu renna okkum í osfr., verður álagt okkum at nýta hjálm. Nú er eisini lógfest skylda her hjá okkum at nýta hjálm á prutli og motorsúkklu samb. grein 42a í Ferðslulógini. Ofta halda vit at tann lúrandi ólukkuvandin er størri á tungari motorsúkklu enn á prutli ella traðki-súkklu, men so er ikki, vandin er eins mikil á lottum súkklum. Ongar staðir er høvdið so illa fyri sum á súkklu, skal nakað henda og ongur staðir størri vandi fyri at langa høvdið i.

Skulu vit venja okk-

um til at brúka hjálm, er neyðugt at læra tað frá barnsbeini. Tá ið litla barnið fær fyrstu súkklu, eigur tað eisini at fáa hjálm og soleiðis venja seg til at hjálmurin er spentur á høvdið, tá ið tað setur seg á súkklu, og kenna at súkkla og hjálmur eru eitt.

Øll skilafólk, sum ferðast á súkklu í dag, brúka hjálm. Og hvi: skaðarnir, skallabrot, heilaskjálvti osfr. av súkkluólukkum, eru nógvir og flestu teirra hættisligastu skaðar, menniskjan kann fáa.

Tað er hjálmurin, sum skal taka stoytin, ikki høvdið.

Hvussu skal hjálmurin vera?

Keypir tú hjálm, hugsata um hetta:

at hjálmurin skal hava góðkent merki og gjørdur eftir reglunum fyri nýtslu og trygd, at hjálmurin situr so at hann ikki dettur av ella stökkur aftur av, so at ennið verður bert. Keypr ikki hjálm ov stóran til barnið at vaksa i,

at hjálmurin skal hylja ennið, nakkann, vangarnar og skallan,

at hjálmurin skal vera lættur at fara í og at taka av, og hokubandið lætt at festa,

at hjálmurin skal vera so lættur at einki strið er av honum.

MINST TIL: ikki á súkklu við ongum hjálmi!